

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Vabilo na naročbo.

S 1. februarjem se „Slov. Narod“ lahko na novo naročuje in velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za mesec februar 1 gld. 10 kr.

Za četrt leta 3 " 30 "

Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za mesec februar 1 gld. 40 kr.

Za četrt leta 4 " — "

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.

Po pošti sprejemati " " 3 " — "

Novi naročniki dobodo brezplačno začetek romana „Tatenbah“, kolikor ga je bilo v „Slov. Narodu“ meseca januarja tiskanega.

Administracija „Slov. Naroda“.

Iz slovenskega Štajerja.

(Izv. dopis.)

26. januarja.

V „Slovenskem Narodu“ ste razglasili razdelitev volilnih okrajev na slovenskem Štajerji za nameravani direktni državni zbor. Po tem načrtu dobodo naše slovenske kmetске občine samo tri poslance, mesta in trgi pa dva. Nijemo se nadejali, da bi sedanja vlada pri povečšanji števila poslancev pred očmi imela dejanske razmere, to je število prebivalcev in znesek davkov; a vendar nas je osupnila taka brezobzirnost proti nam Slovincem, katera gleda iz cele te osnove.

Dosedaj so imele kmetске občine v državni zbor, razume se, posredno voliti dva poslance, vsa mesta in trgi pa enega. Odselej se privolijo kmetskim občinam trije poslanci, mestom in trgom pa dva, tedaj se je pri poslednjih število poslancev podvojilo, pri prvih pa samo za 50% povečalo. To je prva krivica, katera se nam štajerskim Slovincem godi.

Pogledimo sedaj številke in sestavo volilnih okrajev in kaj imajo upati Slovenci pri prihodnjih volitvah, ako se res kedaj na podlogi te postave razpišejo.

1. Mesta in trgi: Maribor, Marenberg, Mita, Vuzenica, Slovenji Gradec, Konjice, Ptuj, sv. Lenart, Ljutomer, Ormuž, Središče, Slovenska Bistrica imajo sicer mnogo narodnih volilcev, a na zmago v tej skupini zdaj še nij misliti. Drugače v

2. skupini mest in trgov: Celje, Šoštanj, Žavec, Vojnik, Gornjigrad, Ljubno, Mozirje, Vransko, Laško, Sevnica, Brežice, Kozje, Rogatec, Šmarje. Tu najdemo tri trge: Vransko, Kozje in Šmarje, kateri dozdej niso imeli volilne pravice v mestni skupini. Ker se bodo volitve povsod doma vršile, tako da ne bode treba volilcem daleč voziti se v volilno mesto, se naši narodni volilci lahko vsi udeležujejo in upati je, da zmagajo nad c. k. birokrati in nemškutarji.

Obe mestni skupini štejeti 45.688 prebivalcev in plačujeti 113.299 gld. davka, tedaj pride en poslanec na 22.800 ljudi in na 57.000 gld. davka.

Kmetске skupine so:

1. Maribor, Marenberg, Slovenji Gradec, Konjice, Slovenska Bistrica; res prav umetno sestavljena skupina, da, če mogoče, tudi na kmetih se zmuzne eden nemškutarski poslanec v državni zbor. Mesto narodnih Slovenskih Goric sv. lenarskega okraja, ki za deželni zbor voli v Mariboru, se je konjiški okraj odrušil celjskemu in pridjal mariborskemu, ker je ravno konjiški vsled pritiskanja nekotnih tržavnov v narodnem oziru omahljiv. Sv. lenarski okraj pa se je pridružil ptujski skupini, kjer itak nemškutarjem nij upati zmage. Pa tudi v mariborskem volilnem okraju, da si je za Slovence premišljeno neugodno sestavljen, ne bodemo rok križem držali, kadar pride do volitve, ampak se skušali v volilnem boju. V 2. in 3. kmetски skupini, celjski in ptujski so zbrani najbolj narodni okraji, intukaj menda nasprotniki se ne bodo z nami merili.

Vse tri kmetске skupine štejejo 343.421 prebivalcev in plačajo 773.004 gold. davka; pride tedaj en poslanec na 114.440 ljudi! in na 254.334 gold. davka! Med temi okraji je mariborski najmanjši, ptujski največji. Kje je pravica in enakopravnost? In to se zove reforma? Mi Slovenci pa, da bi jo nemara z veseljem sprejeli? — Kaj pak? Protestujmo, ustavljamo se, dokler je še čas!

Politični razgled.

Notranje dežele.

Gospodska zbornica je v pondeljek zopet začela svoje zasedanje, v katerem se ničesa posebnega nij pripetilo. Kardinala

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izviren historičen roman iz slovenske zgodovine.

(16. nadaljevanje.)

Med gosti Tatenbahovimi v Frajstajnu je bil tudi eden, kateri se je bil sam povabil. Tatenbah je bil nepreviden dovolj, da ga je z veseljem sprejel in se zarad njega čisto nič v prostem ravnanju in govorjenju zadrževal. To je bilo morda tem naravnije, ker je bil ta gost — Jurij baron Losenstajn je njegovo ime — prijatelj Tatenbahovega bratranca Otona Tatenbaha, kateri je na pol za celo podvzetje vedel in pripravljen bil pomagati. Baron Losenstajn, prej v cesarski vojski bivši major, pak je bil baš vsled prejšnje izjave ali izdaje Grka Panajotija od cesarskih poslan, da Tatenbaha opazuje. To častno mesto je baron tudi zvesto izpolnoval, kolikor se mu je baš dalo. Da o pozitivnih rečeh poročati nij mogel, toliko previden je Tatenbah pač bil, se posebno pa njegova okolica. Dences pač, pri tej gostiji je Losenstajn

mного čul, in tega tudi zakrivati nij znal. — Akoprem tega Tatenbah nij zapazil, izpregledal je brzo stvari njegov novi tajnik Rudolfi, kateri je zdaj nadomestoval Riblja in Vukovačkega. Ta je tudi hitro skrbel za to, da je grofa na stran dobil, prej nego je mogel, vina vesel in v svojem prenatrženem navdušenju, vse povedati.

Rudolfi, prej stalmojster pri Zrinjskem in že dalje časa v enakem položju pri Tatenbahu, Italijan po rodu, kakor sploh vidimo da je bilo ob istem času mnogo Italijanov v enacih položjih po naših krajih, — prej nij imel veljave pri Tatenbahu, dokler je Ribelj v milosti bil in Vukovački nij bil odpozvan. Zdaj je nad Tatenbahom duševno vladal. Bistroot je bil dovolj, da je celo situvacijo spregledal in ljudi tako opazoval, kakor tega hitro navdušljivi, nagli a vendar površni plemenitaš Tatenbah nij mogel. Tako je tudi ta dan izprevidel, da nij bilo politično od strani njegovega gospodarja v društvu nezanesljivih mož preveč izpovedovati.

Še bolj pak je bil v brigi, ko mu je baš ta dan konjiški oskrbnik Simon Stupan

prinesel poročilo, da se cesarski sodnik celjski Pavel Ahac zavzimalje za zaprtega Riblja, da torej to grofovo nasilje nij skrito ostalo. Rudolfi je namreč dobro vedel, da Ribelj pozna vso zaroto, da je mnogo najvažnejših pisem on za grofa pisal, da torej more vse izdati, ako do sodnijskega izpraševanja pride. Da pa Pavel Ahac to sodsko preiskavanje lahko doseže in tudi hoče doseči, to mu je bilo tudi znano.

Gospoda gostje so bili še veseli pri polnih čašah vina, ko je Rudolfi grofa na stran poklical. Razložil mu je sumljivost Losenstajnovu. Tatenbah se je takoj domislil mnogo znamenj in indicij v Losenstajnovem obnašanju, tako da je brž prepričan bil, da ima njegov sluga Rudolfi dobro sodbo. V svoji naglosti je hotel v sobano nazaj dirjati in ogleduha z najkrajšim postopkom iz družbe vreči. Previdnejšemu Italijanu se je pa posrečilo, grofa utolažiti in na premišljenejši pot navesti, to je, naj ga na miru pusti in ne več govori o važni stvari.

To je bilo tem laglje, ker mu je takoj drugo stvar povedal: glede Riblja. V tej

Rauscher in Schwarzenberg sta govorila proti novi osnovi vseučilišnih oblastij, ker bi po njej odpadalo kancelarstvo, kateri častni naslov je dosle imel dunajski nadbiskup za dunajsko, pražki za praško vseučilišče. Rauscher predloži, da se o tej postavi naj pride na dnevni red, pa ne najde podpore.

Državni zbor se je tudi včeraj sešel, a volilna reforma še nij predložena in tudi ne bode še tako brzo. Cesar se je vrnil iz Pešte, kamor ga je bil Andrassy spremljal. Odkar ogerski upljev na Cislajtanijo pritiska in to je malo po malem se počelo z rojstvom dualizma, ima avstrijsko Slovanstvo svoje najhujše nasprotnike v magjarskih državnikih. Ti moške ne sprevidijo, da s svojim divjanjem proti Slovanom končno sami sebi najbolj škodujejo. Vendar ne misle, da borni 5 milijonski magjarski narod bode uničil 90 milijonov Slovanov.

Vsi **poljski** listi, izvzemši oficijozni „Čas“ terjajo od poljske delegacije, naj trdno ostane pri svojih sklepih in naj dela v sporazumljenju z drugimi federalisti, zlasti s Čehi. Sicer pa opozorujemo naše čitatelje na današnji dopis „Slov. Nar.“ iz Dunaja, ki nam je došel iz dobro podučenega vira.

Na **Češkem** dela baron Koller, kakor da bi že bil oklican obsedni stan, konfiskacije listov, preiskavanje tako zvanih javnih prostorov, med katere šteje policija vse štacune in tudi uredništva listov, zabranjenje taborov, denarne kazni, drugo sledi za drugim; pa zastoj ves uradniški trud, vse to in še hujše je prebil češki narod in je sedaj krepkejši, nego je bil kedaj.

V **ogerskem** državnem zboru je finančni minister Kerkapoly razvijal vladni program, po katerem misli pokrivati deficit 8½ milj. gold. v proračunu za l. 1873. Segal bo po tistih sredstvih, katerih se finančni ministri v tacih slučajih navadno poslužujejo. Reguliral, to je povečal bo nekatere davke, zlasti hišni in personalni davek in pristojbine, naložil nove davke in sicer na strelno orodje in kar bo še premalo, bo dobival po prodaji državnih gozdov in družega državnega imetka, dokler ga je še kaj. Sploh so ogerske finance na slabih nogah. Deficit l. 1871 je znašal 16, l. 1872 34 milijonov, kakor finančni minister trdi; opozicija pa je vse više številke izračunila. Skupni deficit vseh treh let je tedaj blizu 70 milijonov gold., ki je deloma po državnem posojilu lanekega leta pokrit.

Vnanje države.

Odbor trideseterih **francoske** zbornice je z vsemi svojimi posvetovanji tam, kjer

stvari je imel Tatenbah sam slabo vest. Zarad ene proste deklice, za katero mu nij bilo mnogo, izgubil je bil prej najbolj rabljenega slugo. In baš ta sluga je mogel največ proti njemu izpovedati. Da s Pavlom Ahacem nij šaliti se, to je tudi vedel. Kako to stvar popraviti?

„Izpustiti ga iz zapora“ svetoval je Rudolfi naravnost, da si je Riblja sovražil kot tekmeča.

„A baš potem mi največ škoduje“ pravi Tatenbah.

„Pustite to meni. Ribelj še ne ve, da nam je nevaren, da ga zdaj tudi ne moremo lahko uničiti tako, da bi nihče ne vedel. On se bode bal dolgega zapora. Jaz si upam od njega dobiti prisego, da bo molčal. Samo denarja mu morate dati toliko, da bo mogel iz dežele proč in da bo hotel.“

„Delaj kakor hočeš. Denarja dobiš kolikor treba“ pravi Tatenbah.

Veselica na Frajstajnu je precej v neredu minila. Tatenbah nij govoril ničesa več.

Rudolfi pak se je odpravil precej drug dan v Konjice po svojem novem poslu.

(Dalje prih.)

je pred tednom bil. Poslanec Delacour je predlagal, da bi Thiers tudi pri važnih interpelacijah o vnanjih zadevah smel v zbornici nazoč biti in govoriti, pa odbor se še nij za ničesar odločil. Zato vlada na vso moč na to dela, da se kmalu iznebi sedanje reakcionarne narodne skupščine. Storila je vse, kar je bilo mogoče, da predloži zbornici proračun za leto 1874, ter da kmalu izplača Prusom vojno odškodnino. Ker bi jej bilo težko, sedanjo volilno postavo spreminiti, bode ministerstvo predlagalo, da mora vsak poslanec vsaj z čezpolovično večino voljen biti. Po dosedanji postavi, katero je še Napoleon III. izdal, je bilo uže dovolj, da je le osmi del volilcev svoje glasove oddal. Thiers je baje generala Leffò iz Petrograda poklical, da se pogovori z njim o vzhodnem vprašanju.

Med tem, ko nekateri **Italijani** nabirajo za spominek Napoleona III., hočejo drugi napraviti spominek onim, ki so padli kot žrtve njegove politike pri Mentani. Odbor, ki se je v tej zadevi v Rimu konstituiral, izdal je povabilo Italijanom, in zbirka pri zadnjem demokratičnem zboru v Milanu je imela sijajen uspeh.

Severno-nemški državni zbor se bo početkom marca sešel, ker ga čaka mnogo nujnega dela. Kako bode pruski deželni zbor do takrat svoja opravila dokončal, se ne ve. Poslanci, ki so ob enem sprejeli mandat za državni zbor, bodo baje morali v obeh skupščinah ob enem delati! Cesar Viljem bode meseca aprila ruskemu carju njegov lanski pohod vrnil, podal se bode namreč v Petrograd. Odkar se je Bismark v Berlin vrnil, še baje nij bil od cesarja sprejet; tako je tudi hotel nekega poljskega komornika na dvoru odstaviti, ker se mu je nevaren zdel, a cesar mu je rekel, naj ostane v službi. Iz vsega tega je razvidno, da v novem carstvu vendar ne pojde vse tako gladko, kakor so nekateri mislili.

Srednjo-azijsko vprašanje vedno bolj na površje prihaja. Iz Bombay-a se telegrafuje, da je Sirdar Abdul-Rahman na podpihovanje Rusov vzel trdnjavo Hissar na kabulski meji. Hissar je glavno mesto enako imenovanega okraja v deželi delhiški indo-angleškega glavarstva Agra. Tedaj je tu napad na angleško zemljo. Abdul-Rahman utvrduje Hissar in hoče odtod napadati Afganistan. Angleški poslaniški tajnik Mitchell je odpotoval iz Londona v Petrograd z depešami o srednje-azijskih zadevah. Še druga vest se iz Lahora v Indiji poroča, ki je še važnejša, ako se uresniči. Neki Sirdar Mahomed Isā Kahn je mesto Šerabadi tudi v Kabulski deželi vzel in glavarja Rusom izročil. Po našem mnenju je Rusija prepoličnična, da bi začela s takimi posilnimi čini in se menda ti sirdarji samo sklicujejo na Rusijo, da bi plašili svoje nasprotnike.

Dopisi.

Iz Vojnika 26. jan. 1873. [Izv. dop.] (Črni premog. — Rudarska družba.) Že od 20 let sem sem se je v naši okolici zasledovalo za premogom, ali vendar z nevsječnim uspehom. V Socki pri Frankolovem in Črešnici so se sicer često nahajali prejedki črnega premoga; ali nepravilno in razrušeno položje, kakor tudi nezadostujoča debelost premogovega sloga je oplašila prve domače podvzetnike, in mnenje, da premogovi zakladi, koji se po trdenji izkušenih strokovnjakov v tem kraji le v neprimerni globočini pravilno nahajajo, za zdanje razmere prave vrednosti ne bi imeli, je povse v podvzetniških krogih prevladalo. V prvi vrsti je bilo to mnenje tudi opravičeno po neugodnih razmerah rudarstva avstrijskega v teku desetletnice 1860—1870. Ta kriza, izvir naše do te dobe skrbno nje-

govane obrtniške medlosti, kakor tudi nedostatka denarnih sredstev, je napačne narodno gospodarske razmere v Avstriji ozdravila, in novi duh probudila, koji oživlja in okrepčava sedanji rod na čvrstejše delovanje. — V teku lanskega leta se je osnovala nemška rudarska družba z namenom, v podnožji Konjiške in Vitanjske gore ležeče rudnike na premog kolikor toliko pridobiti. Nakupilo je to društvo več premogokopov v okolici Konjic, Zreč, Vitanj in Dobrne, ter zasedlo vso prostorje, kolikor še nij bilo po drugih podvzetnikih osvojenega od Vitanj in Dobrne tje do Poličan — z več ko 800 rudosledi. Kolikor je v rečenih krajih že dozdej razkrita premoga, se razvidi, da je črni premog tako imenovane eocenske tvorbe. Ta premog se rabi že zdaj v plinotvornicah na Dunaji, v Gradci, Mariboru, Ljubljani, Trstu, Buda-Pešti itd. in je v domačih tvornicah na železo do najnovejše dobe rabljeni angleški premog popolnem zpodrinil. Nedvojbeno bode tudi, ker se napravi iz njega dobri in čvrsti koaks tudi pri talenji železnih rud, katerih ima naša domovina veliko bogastvo, v prihodnosti znamenito rolo igral. Debelosti v dozdanjih razkritjih sicer se nij več pokazalo kakor 2 do 4 čevlje, ali vendar si naši novi podvzetniki obetajo veliko vrednost svojih rudnikov. Omenjena družba ima svoje središče v našem trgu, kjer si je za svoje pisarne in ukvartiranje uradnikov že nakupila dve hiši. Prvo važnejše delo, kojega se hoče društvo poprijeti, bode preiskavanje naj globokejših skladov naše iz terciarnih tvorbin sestavljene doline, in se bode v ta namen luknja izvrtala 100—200 sežnjev globoka blizu našega trga. Dospelo je iz Saksoneije že raznovrstnih strojev in orodja za vrtanje kakor tudi nekoliko delavcev. Vrtalo se bode v začetku s svedrom, koji 18 palcev debelo luknjo dela. Deležniki te družbe so razen dveh Dunajčanov bogati podvzetniki iz Saksoneije in Hamburga. —

Naravnost je, da bi rajši videli, ako bi iz domačih krogov se družbe snovale, koje bi bogastvo naše zemlje razkrivale, vendar se pa veselimo tudi tega rudarskega podvzetja v našem kraji, in želimo tej družbi prav dobro srečo. G.

Iz Postojne 27. jan. [Izv. dop.] — Včerajšnja beseda v spomin pesniku Valentinu Vodniku, v tukajšnji čitalnici se je izvršila prav dobro. — Krepki in dobro ubrani, rekel bi, za tukajšnjo nepreveliko dvorano skoraj premočni zbor peval je prav dobro srbsko pesen: „Šta čutiš“; in potem našo domačo: „Ilirija oživljena“. — Govor je bil svečanosti primeren, in se je z nanaudšenjem sprejel. — Kazališčina šaloigra: „Eno uro doktor“ so predstavljali naši vrli diletantje brez spodtikljaja v občno pohvalo. Udeležile so se predstavljanja igrokaza nove igralne moči; kar nas prav veseli, tudi čitalnični napredek dejansko dokazuje. Dasi-ravno je bilo neugodno vreme, burja s snegom vred je začela namreč hudo briti, udeležilo se je svečanosti dosti domačih, in več gostov iz sosednjih krajev, in še zadosti se se je napolnila dvorana. — Po besedi je bil ples, katerega se je udeležilo mnogo gospodov, in lep venec domačih in vnanjih krasotic in gospa, in trajal je do ranega dne. Zadovoljnost je bila splošna, in samo obžalovalo se je, da prihodnja beseda bode še le na predpustno nedeljo. Zares predolg prenehljaj veselice o predpustnem času, v ka-

terem se posebno krasni spol rad pogosto razveseljuje. —

Zdaj pa še nekaj: Neki tu bivajoči Režjan znosil se je nad nekim posestnikom iz bližnje vasi, ki nikoli ž njim ničesa nij imel opraviti; napade posestnika v temni noči na ulici zavrtno, in ga z nožem na vratu hudo rani, da so mu morali rane šivati. Pravijo, da ima srd na nekega družega človeka, kateremu bil je namenjen napad, ali Režjan se je bil zmotil, napadel in ranil nedolžnega. Prijeli so ga, ter izročili sodniji, kjer zaslužno kazen pričakuje.

Denes tu burja prav hudo brije, pobelil je sneg zemljo, in zima se pričinja, kajti s snegom in burjo nastal je tudi mraz; začelo je zmrzovati, gotovo na veselji taistih, ki potrebujejo ledú, katerega jim bode zmrzlina gotovo še dosta naklonila.

Iz Dunaja 27. jan. [Izv. dop.] Kakor drugi večji slovanski listi, bil je tudi „Slov. Narod“ 24. t. m. prinesel od tukaj telegram, da se volilna reforma vsled peticij na cesarja, ki se povsod pripravljajo, in zaradi odločnega postopanja Poljakov majati začinja, ter da je Hopfen med Poljaki in ustavoverci posredovati skušal. Znani „Vaterland“, časopis, ki je po Slovenskem posebno po farovžih baje nekoliko razširjen, to novico dementira v sobotnem listu. A temu nasproti vam morem zagotoviti, da je novost vašega telegrama povsem istinita bila, zajeta iz najzanesljivejših virov. Tudi poljska „Gazeta Narodowa“, katera je naravnost iz poljskih poslanskih krogov postrežena, jo je potrdila. Uzroki „Vaterlandovega“ dementija nijso stvarni, temuč osobni.

Vsi dunajski ustavoverni nemški listi vam veliko vedo povedati o shodih in „konventikeljnih.“ Vse te novosti in ugibanja — so od kraja do konca kriva, vse to izmišljeno. Res je, da so bili nekateri slovanski voditelji tu. A ne da bi programe delali, temuč prišli so „sua sponte“ preverit se in poižvedet, kako se bodo Poljaki držali. Že v soboto so večjidel odšli iz Dunaja domu. Grof Belcredi, kateri je imel cesarju peticijo izročiti, je odpotoval že v petek, Rieger in Pražak pa sta se odpeljala v soboto. Sicer pa veljavnih drugih voditeljev federalistične stranke tukaj nij bilo.

Iz Varaždina 27. januarja. [Izv. dop.] „Slovenski Narod“ je prinesel v 21. listu t. l. tudi vest, da Varaždinci nameravajo zidati novo gledališče na akcije, ter da bo mesto 5% obresti izplačevalo in prevzelo amortisacijo glavnice. Ker se je ravno kar tudi v Ljubljani počelo zopet misliti na zidanje že davno potrebnega „narodnega doma“, mislim da ne bode odveč, ako onej vesti dodam nekoliko vrstic. Najprej moram ono vest popraviti tako, da zidanje gledališča v našem mestu nij le želja, katero nameravajo naši mestjani izpeljati, ampak da je zidanje že gotovo, ogromno in najlepši kinč našega mesta. Zidano je na dva nadstropja v jako lepem in okusnem „renesansu“ s simboličnimi in historičnimi slikami, med katerimi ima prvo mesto hrvatski pesnik Ivan Gundulič. Dalje mi je omeniti, da se v tem poslopi ne nahaja samo gledališče, ampak da so v njem tudi prav prostorne in pripravne sobe za „čitalnico“; velika dvorana na dva nadstropja z dvema galerijama, ki se bo prepustila za zabavo vsakemu drugemu društvu proti primernej

nagradi; pri tleh bo velika restavracija in velika kavarna, v drugem nadstropju pa še stanovanje za krčmarja in gledališnega ravnatelja, imamo torej narodni dom, kakoršnega v Ljubljani še le želimo, že pod streho. Veljal bode, kadar bo popolnem dovršen, črez 200.000 goldinarjev; zidanje je gotovo, zdaj se marljivo priredujejo notranji prostori, in nadejamo se, da bo spomladi že središče vsega tukajšnjega društvenega življenja. Bode li mogoče, se bo gledališče še letošnjo spomlad odprlo z zagrebško opero. Ako je malo mestice Varaždin, ki šteje 11000 prebivalcev in ki nema še nobene železnice, moglo v tako kratkem času zidati tako velikanski zabavni dom, mislim, da se ne smemo bati, lotiti se kar takoj tudi v Ljubljani z vsemi močmi dostojnega „narodnega doma.“ Zato le dobre volje in poguma!

Iz Zagreba 28. jan. [Izv. dop.] Živkovič, naš zastopnik na skupnem drž. zboru v Pešti, je v klubu Deakove stranke ministra predsednika Szlavya interpeloval: je-li istina, da se dogovarjanjem med hrvatsko in ogersko regnikolarno deputacijo težkoče delajo? — in: je-li istina, da ogerska vlada misli na Hrvatsko komisarja Nehrvata poslati? Szlavy je odgovoril, da državopravna dogovarjanja med regnikolarnima deputacijama mirno in redno naprej teko, ter da je upati, ka bode končen uspeh na obe dve strani dovoljen; kar se pa odposlanja komisarja v Hrvatsko tiče, da vlada še nij nikoli tega v mislih imela. Ta Szlavyjev odgovor na Živkovičevo interpelacijo našim magjaronom nij po volji; v narodnjaškem taboru pa, kjer smo že tolikokrat raznenadenjeni bili, velja pregovor, da se dan pred solučnim zahodom ne sme hvaliti.

Drugo, kar našim magjaronom nij po volji izšlo, je to, da je bila te dni deputacija najodličnejših naših mestjanov pri Mrazoviču, ter mu neomejeno zaupanje zagrebškega mestjanstva izjavila. Magjaroni so mislili, da bodete Sinkovičevi lažnjivi izjavi Mrazoviča mahom ob vse zaupanje narodne stranke spravili, sedaj pa v svojo jezo vidijo, da je narodovo zaupanje do Mrazoviča na trdeji skali zidano.

Razban Rauch ima četiri mlade hčerke, ki bi se ta pust strašno rađe izplesale. Mikal jih je zlasti sijajen ples, ki ga naši pravnik aranžirajo. Te svoje želje razodele so tateku, in ta je hitro v žep posegel, ter društvu v podporu siromašnih pravnikov 200 gold. v dar poslal, nadejaje se, se ve da, da si bo s tem darom povabilo na pravniški ples kupil. Dr. Makanec je k sreči to izvedel, ter pravnikom pisal, naj za boga Raucha na ples ne povabijo, kajti on s svojo nazočnostjo vsako še tako pošteno društvo nadežuje. Sedaj je zaključeno, da Rauch povabila na pravniški ples ne bo dobil. Škrť kakoršen je, pač sedaj žaluje za poslani dar 200 goldinarjev, na sramoti v izobčenji iz vsakega poštenega društva mu itak nij nič ležeče! Tudi to je breca za magjarone.

Poleg zakona o ustrojenji županij, morajo se dvakrat na leto velike skupščine obdržavati: meseca februarja namreč, in meseca avgusta. Letošnje februarske velike skupščine utegnejo burne biti, zlasti velika skupščina zagrebške županije, če se do tačas politična situacija za narodno stranko na bolje ne spreobrne.

O obnovi našega magistrata, ki je že

pod Prico odredjena bila, je sedaj pod Vakanovičem spet vse tiho.

V včerajšnjem „Obzoru“ očituje neki Reichherzer, bivši Sinkovičev kompanjon, prvič: da je znani Sinkovičevi izjavil, ki ste bili 6. in 7. januarja v „Pest. Loydu“ natisnjeni in toliki hrup v magjarskih časopisih naredili, on (Reichherzer) spisal, ter da ste po njem od konca do kraja izmišljeni; — in drugič: da je brošuro: „Kroatien auf der marterbank“ on in nikdo drugi sestavil, kar naj bolje rokopis sam zasvedočava. Ta dva svoja očitovanja je pripraven vsak čas s prisego potrditi. S temi Reichherzerjevimi očitovanji je naenkrat vsa mreža magjaronskih laži raztrgana. „Zaklela se je zemlja raj, da se sva otajna znaju!“

Domače stvari.

— (Imenik zagovornikov.) C. kr. višja deželna sodnija za Štajersko, Koroško in Kranjsko naznanja, da so bili v imenik zagovornikov v kazenskih rečeh za leto 1873 sprejeti: I. Za vojvodino Kranjsko: A. odvetniki a) v Ljubljani: gg. dr. Ahačič Karel, Brolich Janez, dr. Costa Etbin Henik, dr. Goldner Friderik (ki je pa že zdavnej umrl. Ur.) Konšek Florjan, dr. Moše Alfonz, dr. Munda Franc, dr. Pfefferer Anton, dr. Razlag Jakob, dr. Rudolf Anton, dr. Sajevec Jožef, dr. pl. Schrei Robert, dr. Suppan Jožef, dr. Supančič Franc, dr. Steiner Janez, dr. pl. Wurzbach Julij; b) na deželi: dr. Bratkovič Franc na Krškem, dr. Burger Jožef v Kranji, dr. Deu Edvard v Postojni, dr. Ložar Gregor v Vipavi, dr. Mencinger Janez v Kranji, Ogrinc Jožef v Kranji, dr. Rozina Jožef v Novem mestu, dr. Skedl v Novem mestu, dr. Spazzapan Štefan v Vipavi, dr. Wenedikter Ignac v Kočevji; potem B. v imenik sprejeti vsled prošnje; gg. dr. Ribič Viljem, c. k. bilježnik v Ljubljani, Triller Janez, c. k. bilježnik v Loki, Bezeljak Pavel, c. k. bilježnik v Postojni. II. Za Štajersko: med drugimi: gg. dr. Breznik Karel v Ptuj, dr. Čuček Jožef v Št. Lenartu, dr. Dominkuš Ferd. v Mariboru, dr. Duhač Ferd. v Mariboru, dr. Gregl Franc v Slovenjem Gradci, dr. Hiegerberger Karel v Celji, dr. Ipavie Karel v Mariboru, dr. Kocmut Jan. v Mariboru, dr. Križan Kajetan v Ptuj, dr. Langer Edvard v Celji, dr. Lederer Mih. v Konjicah, dr. Lorber Henrik v Mariboru, dr. Mihelič Jan. v Ptuj, dr. Miklave Alex. v Mariboru, dr. Orozel Jan. v Šmarji, dr. Ploj Jak. v Ptuj, dr. Petovar Jan. v Ormuži, dr. Sajevec Jan. v Celji, dr. Šurbi Avg. v Celji, dr. Srnec Jan. v Mariboru, dr. Srebre Guido v Brežicah, dr. Strafela Franc v Ptuj, dr. Glančnik Edvard, odvetniški koncip. v Čelji. III. Za Koroško: med drugimi: g. dr. Pavlič Valentin v Velikoveci.

— (Iz Kostanjevice) se nam piše 27. januarja. Dunajski dopis v števil. 10 o našem veleslavnem c. k. sodniku Podboji je v našem okraji občno veselost vzbujal. Sam g. Podboj se huduje, pa ne toliko nad vašim dopisom, kolikor nad ministerstvom in vsem ustavoverstvom, da se mu je tako nehvaležno izkazalo. Nejevolno se je mož iz te dni izrazil: Jetzt werde ich aber nicht mehr verfassungstreu sein, weil Andere Landesgerichtsräthe werden. — Ako ministerstvo izgubi tega svojega stebra v Kostanjevici, gor-

je mu! Potem pade zdanja zistema še bolj gotovo kakor že tako.

— (G. Franjo Gerbić) naš rojak, operni pevec pri zagrebškem narodnem gledališču pozivlje v „Obzoru“ Hrvate naj pristopijo k slovenski „glasbeni matici.“ Uredništvo teh hrvatskih novin k temu pozivu pristavlja te-le za nas ugodne besede: Netreba nam ni spominjati, da gojimo čvrstu nadu, kako će i ljubitelji naše narodne glasbe prigriliti te priskočiti u pomoč pregnuću naše slovenske braće, a to tim više, čim je ovo u toli tiesnem savezu sa razvitkom naše domaće glasbe. Odavna već obljubio je naš narod miloglasne slovenske pjesme, pa se one upravo sbog krasote svoje udomaćile malne po vsem slavenskom jugu. Komu da nisu poznati divni zvuci davorije „Naprej“, tko da se nije nasladjivao blagimi glasovi pjesmica „Na jezeru“, „Ljubca moja“ i sija-set drugih, što jih je narod naš stranom pre-veo, stranom ih pako pjeva u slovenskom jeziku?

— (Čitalnica v Solkanu) napravi slovesno „besedo“ dne 2. februarja 1873 v Verdinkon-ovi dvorani. Začne se točno ob 7. zvečer. Program je: „Naglo Bratje“, poje zbor. „Zgubljeni sin“, deklamuje gospodična Teodol. Doljakova. „Domovina“, poje zbor. „Maria Stuart“, III. dejanje, prvi nastop; predstavljati gospodični: Pavlina Doljakova in Avgustina Možetič-eva. „Plave oči“, poje zbor. „Uskok“ šaloigra. „Tiha luna“, poje zbor. Po besedi bo zabava. Vstopnina za neude 20 novcev; dijaki polovico. Odbor.

— (Iz Ptujja) se graškemu listu piše, da bode imelo 6. febr. tamošnje učiteljsko društvo shod, v katerem bode imel mariborski učitelj g. Miklošič predavanje.

— (Iz Sevnice) se piše v „Tgpost“, da razsajajo v tamošnjih hribih hude bolezni.

— (Delavsko izobraževalno društvo) v Ljubljani ima v nedeljo 2. febr. v društvenih prostorih občni zbor ob 2. popoldne. — To društvo daje 9. febr. „pri Slonu“ tudi ples.

Razne vesti.

* (300 ljudi utopljenih.) Ladija „Northfleet“ je prevažala iz Angleškega v Avstralijo 350 izseljencev z ženami in otroci. Vsled hude burje se je ustavila v Kanalu blizo Dungenes-a dve milj od suhe zemlje. Bilo je ob 10ih zvečer, namorski popotniki so se spat ulegli. Na enkrat zapazi straža, da se naglo bliža velik parobrod; kliče in upije, vse zastonj. Parobrod trešči na ladijo s tako močjo, da predere steno srednjega dela ladije; potem parobrod naglo odjadra in se ne briga za nesrečno ladijo. Vse prihiti iz spodnjih sob na vrh ladije in zdaj se začenja strašansko nered. Kapitan pusti dajati signale, da bi na pomoč poklical druge ladije in spušča čolne v morje, v katere hoče najprej žene in otroke spraviti. Pa možki se ne dajo nazaj držati. Vsak misli samo na to, kako bi se be rešil. Čolni se prenapolnijo in vsled tega se pogreznejo v morje. Tudi ladija se neznanu hitro polni z vodo in se začenja pogrezovati. Grozno upitje in kriki se razlegajo. Kapitanu se še posreči, da svojo mlado ženo z nekimi drugimi ženskami spravi v mali čoln ter jih reši smrti. On sam pa ostane do poslednjega trenutka na ladiji ter se z njo vred pogrezne in utopi. Več ko 300 ljudi je našlo svojo smrt in samo malo možkih je bilo rešenih po ladjah, katere so na signale priplavale na pomoč!

* (Najstarši ženin,) ki je letošnji

pust v jarem sv. zakona stopil, je neki ljudski učitelj v šolskem okraji Irdning na zgor-njem Štajerskem, ki si je kot 72letni starček, že trikrat vdovec, izbral 23 let staro deklico za četrto ženo.

* (Koliko je ljudi na zemlji.) „Pettermannova geografična poročila“ prinašajo prav skrbno izdelan pregled o „obljudeni zemlji“, ker so ravno poslednja tri leta v skoraj vseh omikanih državah prebivalce šteli, in se je vsled tega posebno obilnega statističnega gradiva nabralo. Po Behmu in Wagnerji je sedaj 1377 milijonov ljudi na zemlji, katere se takole razdele: Evropa živi na 178.120 kvadratnih miljah 301,600.000 ljudi; Azija na 796.005 kvadratnih miljah 794 milijonov, Avstralija in Polynesija na 161.105 kvadr. miljah 4,365.000; Afrika na 543.570 kvadratnih miljah 192,520.000 in Amerika na 747.680 kvadr. miljah 84,524.000 ljudi. Skoraj tretji del vseh ljudi ima kitajsko kraljestvo s 446 1/2 milijonov prebivalcev, katerih število torej prebivalce cele Evrope za 50% presega. Najčudneje pri obilnem obljudeni Azije (več kot polovica vseh ljudi) je pa nenavadno neenako razdeljenje čez ta veliki del sveta, ker skorej osmi del prebiva v izhodnjih in južnih pomorskih deželah in na otocih, na Kitajskem, v Indiji in na Japanskem, med tem ko neizmerna ruska zemlja v Aziji na blizu 300.000 kvadr. miljah le 10,730.000 prebivalcev šteje. Sibirska provin-cija Jakutsk ima na 71.420 kvadr. miljah samo 228.363 ljudi, Kitajsko pa na skorej enako velikem prostoru morebiti 430 milijonov. Za nemško državo nahajamo 9815 kvadr. milj z 41,058.139 prebivalcev po štetji 1. decembra 1871. Med drugimi velikimi drža-vami šteje evropsko Rusko brez Finlandije 90.514 kvadr. milj z 69,364.541, velika Britanija in Irlandija 5696 kvadratnih milj in 31,817.108, Avstrijsko-Ogerska pa 11.304 kvadratnih milj, in 35,900.433 prebivalcev.

Narodno-gospodarske stvari.

O sadjereji.

Kjerkoli prostorček
Imaš za drevo,
Ga vsadi, mu strezi,
Hvaležno ti bo.

Povsodi, kjer je pripraven prostor, moralo bi se zasaditi sadonosno drevje in obilni sad bi obilno povračal mali trud sajenja in odgojevanja. Ne bodem pretresaval imenitnost sadjereje v narodno-gospodarskem oziru; o tem se je v slovenskih časnikih že čestokrat govorilo, ampak hočem podati samo nekoliko praktičnih opazek o sajenji in gojenji sad-nega drevja.

Najpripravnejši čas za sajenje dreves je jesenski, meseca oktobra in novembra; ker se pozneje že začenja sok v drevji mežiti. Moti se, kdor misli, da je v drevesu vse mirno, ko mu je odpadalo perje. Koreninice nikoli ne mirujejo in zato kaže jeseni saditi, da se poškodovane koreninice po zimi zace-lijjo in drevče koj spomladi že začne veselo rasti. — Drevesni sadeži se naj izgojje na težki zemlji, da dobodó krepke korenine; potem se smejo na težki ali lehkí zemlji za-saditi in bodo povsodi obilno rodili. Sadeži iz lehke zemlje na težko presajeni hirajo. — Pri sajenji se naj pazi, da se drevo v jami tako visoko postavi, da bode pozneje, ko se je zemlja v jami sesedla, v površini tleh stalo in globše, kakor tam, odkod se je presadilo. — Mlado drevje je treba obvezati, da se po-škodovanja ovarje, in to se zgodi najbolj s trnjem ali glogom ali divjo rožo. Tako ob-vezanje drži 4 do 5 let, samo da se vezi včasí popravljajo in ponavljajo Metz.

Te vrstice poslal nam je praktični sadje-rejec g. Metz, kateri ima tukaj na tržaški cesti v svojem 6 oralov obsegajočem vrtu ve-liko sadjerejnico in vrtinarstvo. Radi smo jih objavili, ker se sadjereja kljubu mnogim spis-om in svetom še nij tako razvila po Sloven-skem, kakor bi lahko po ugodnem podnebjí

in pripravi zemlji. Tudi mi na srce pola-gamo svojim bralcem: „Kjerkoli prostorček“ itd. Uredništvo.

Opomenica.

Eksekutivne dražbe: 31 jan. Pos. Andr. Pušavca iz Lahoviča, 4692 gl., v Kamniku; — 1. febr. pos. Fr. Srnu-la iz Hruškarij, 800 gl., v Ložu.

Konkurzi: Služba okrajnega tajnika za politično upravo na Kranjskem, 600 gl., do 9. febr. v Ljubljani.

Tujci.

29. januarja.

Pri Elefantu: Barbo iz Rakovnika. — Ba-tista iz Laz. — Lukan iz Dunaja — Šaier iz Rač — Dolenc iz Vipave. — Weiner iz Bistrice. — Bun-dialek iz Dunaja. — vitez Ilaner iz Hrvatskega — Birman iz Kočevja. — Fibrouz iz Kropce.

Pri Maliču: Mali iz Tržiča. — Holzschein iz Dunaja. — Zelar iz Dunaja. — Altschul iz Toplic. — Ranth iz Dunaja.

Pri Zamoreu: Lolornik iz Rač. — Pelegu, Literar iz Trsta. — Berger iz Dunaja.

Tržne cene

v Ljubljani 29. jan. t. l.

Pšenica 6 gl. 10 kr.; — rež 4 gl. — kr.; — ječmen 3 gl. — kr.; — oves 1 gl. 90 kr.; — ajda 3 gl. — kr.; — prosó 3 gl. 10 kr.; — koruza 3 gl. 60 kr.; — krompir 1 gl. 80 kr.; — fižol 4 gl. 90 kr. — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 40 kr.; — špeh frišen — gl. 29 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govodine funt 24 kr.; — teletine funt 29 kr.; — svinjsko meso, funt 26 kr.; — sena cent 1 gl. 40 kr.; — slame cent — gl. 95 kr.; — drva trda 6 gl. 80 kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borsa 29. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gld. 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71 " 65 "
1860 drž. posojilo	103 " 50 "
London	108 " 90 "
Kreditne akcije	331 " 50 "
Akcije narodne banke	962 " — "
Napol.	8 " 67 1/2 "
C. k. cekini	— " — "
Srebro	107 " 25 "

Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi ženski lasje; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—1)

Wilhelm Stutz,

v „Zvezdi“ (Sternallee), hiš. št. 30 v Ljubljani.

Služba občinskega tajnika

prísv. Krištofu poleg Laškega trga z letno plačo 480 gold. se ima na-mestiti.

Prosilci za to službo naj svoje prošnje, v katerih se ima sposobnost za občinsko ura-dovanje in popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pisanju dokazati, do 10. februarja t. l. pri podpisnem županstvu vložje.

Županstvo sv. Krištof

dne 28. januarja 1873.

(32—1)

J. Kačič, župan.

Odvetnički sostavitelj

(koncipijent),

slovenščine zmožen, dobi za letno mezdo 500 gld. do 1000 gld. koj službo.

Dr. Ivan Petovar,

(31—3)

odvetnik v Ormužu.

(Friedau in Untersteiermark.)